

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 253/06-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. augusta 2006 predbežne prerokoval sťažnosť J. R., L., zastúpeného advokátom JUDr. I. G., P., vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 a základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva pokojne užívať svoj majetok zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 5 Co 252/03-68 z 24. augusta 2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. R. o d m i e t a ako oneskorene podanú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. júla 2006 doručená sťažnosť J. R. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 a základného práva na súdnu a inú právnu

ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva pokojne užívať svoj majetok zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 252/03-68 (sťažovateľ v sťažnosti uviedol nesprávnu spisovú značku 5 C 67/2003, pod ktorou sa vedie iné konanie na prvostupňovom súde) z 24. augusta 2005.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že:

«Ja, sťažovateľ, som sa žalobou podanou dňa 31. 01. 2003 domáhal zaplatenia čiastky 20.528,- Sk s príslušenstvom od žalovaného - Poľnohospodárske družstvo H...

Vychádzal som z toho skutkového základu, že som mal so žalovaným uzatvorenú nájomnú zmluvu na prenájom nehnuteľností, a to poľnohospodárskej pôdy v kataastroch obce L., B., K. Nájomná zmluva bola uzatvorená v roku 1991, jej dodatok bol uzatvorený v roku 1992. Nájomný vzťah podľa pôvodnej nájomnej zmluvy bol uzavretý na dobu určitú do 05. 12. 1996. Nájomné bolo splatné ročne, vždy do 31. 01. nasledujúceho kalendárneho roku. Ja som vlastne žaloval zaplatenie nájomného za štyri roky, počnúc nájomom za rok 1999, ktorý bol splatný do 31. 01. 2000, nájomné za rok 2000, rok 2001 a rok 2002. Je tiež pravda, že nájomca mi neuhradil i predchádzajúce nájomné, ale priznania tejto pohľadávky som sa nedomáhal vzhľadom k jej premlčaniu. Žalovaný dodnes užíva moju poľnohospodársku pôdu.

Pri posudzovaní existencie nájomného vzťahu som vychádzal z ustanovenia § 267 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Mám za to, že nájom nehnuteľností, dojednaný na dobu určitú sa pri splnení zákonom stanovených podmienok predlžuje za rovnakých podmienok, najdlhšie však na dobu jedného roka. Takto to bolo i v mojom prípade. V zmysle zákona sa vlastne predlžuje nájomná zmluva. Podľa môjho názoru, nájomná zmluva sa takto predlžuje i opakovane, vždy však najdlhšie na dobu jedného roka. (...)

Žalovaný sčasti uznal môj nárok a čiastku vo výške 5.308,- Sk uhradil. Z tohto dôvodu som so súhlasom súdu zmenil žalobný návrh tak, že som požadoval priznanie čiastky 15.220,- Sk s príslušenstvom.

Okresný súd svojim rozsudkom zo dňa 02. 06. 2003 v konaní pod sp. zn. 5 C 67/2003 rozhodol tak, že mi priznal len úroky z omeškania. Vo zvyšku návrh zamietol. Vychádzal z toho, že nájomná zmluva na dobu určitú sa obnovuje len jedenkrát.

Ako je zrejmé z písomného vyhotovenia rozsudku svoj názor odôvodniť nevedel. (...)

Voči uvedenému rozhodnutiu som podal v zákonnej lehote odvolanie. V odvolaní som veľmi podrobne rozobral znenie príslušného ustanovenia zákona, poukázal som na zhodné názory teoretikov a na vady rozsudku súdu prvého stupňa.

Krajský súd rozhodnutím zo dňa 24. 08. 2005 moje odvolanie zamietol, pripustil však dovolanie na otázku, či po uplynutí doby nájmu dohodnutého na dobu určitú, dochádza k obnoveniu nájomnej zmluvy podľa § 676 ods. 2 Občianskeho zákonníka na jeden rok, a to aj opakovane.

Odvolačný súd si odvolanie a spis riadne nepreštudoval. Hneď v úvode konania bolo právnenému zástupcovi vysvetlené, že nemôže uspieť nakoľko má žalovať plnenie v naturáliách. Pri opätovnej špecifikácii petitu na pojednávaní vysvitlo, že takúto zmenu som už navrhol na pojednávaní dňa 14. mája 2003. Súd bol pripravený žalobu zamietnuť z formálnych dôvodov a preto nebol pripravený na argumentáciu o právnom základe mojej žaloby. Nevedel vysvetliť prečo rozhodol ako rozhodol. Uviedol, len to, že názory sú rôzne a preto i pripúšťa dovolanie. Mojimi argumentami najmä z odvolania sa nezaoberal. (...)

Krajský súd vo svojom rozsudku zo dňa 24. 08. 2005 sa k môjmu odvolaniu vlastne nevyjadril. Nevedel odôvodniť prečo nájomný vzťah mal skončiť, jednoducho to len skonštatoval, čím porušil ustanovenia zákona o odôvodňovaní, ako i konštantnú judikatúru napr. Európskeho súdu pre ľudské práva podľa rozhodnutia: Justice must not only to be done, but also to be seen. Odôvodnenie snád' predstavuje len veta zo strany 5, posledný odsek, keď uviedol, že „súdne rozhodnutia v tejto otázke nie sú jednotné“. To je len ďalší dôvod k tomu, aby samotné rozhodnutie sa zaoberalo aj právnym rozborom citovaného ustanovenia.

Rozhodnutie krajského súdu má prvky arbitrárneho rozhodnutia, pretože jeho odôvodnenie nie je na požadovanej úrovni. Krajský súd ani v jednom bode ohľadne riešenia podstatnej právnej otázky odvolateľovi neodpovedal. Len sa stotožnil s právnym názorom okresného súdu. Poukazujem na judikatúru Ústavného súdu SR, konkrétne rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 24/00 a I. ÚS 15/01. Nie je možné konštatovať riadne odôvodnenie rozsudku,

keď sa KS v Trenčíne v žiadnom odôvodnení nedotkol spomínaných právnych úvah, podstatných právnych dôvodov návrhu, vyjadrení a právnych názorov významných teoretikov na ktoré poukázal navrhovateľ v konaní a najmä v podanom odvolaní. Odôvodnenie súdu prvého stupňa malo právne vady. Tieto vady krajský súd neodstránil a ani nepoukázal na iné ustanovenia zákona, prečo by rozhodnutie malo byť správne. Nie je dostatočné odôvodnenie rozsudku, že rozhodnutia v takýchto veciach sú rôzne. Mám za to že to nie je žiadne odôvodnenie. Skôr to znamená, že súdy môže rozhodnúť ako chcú a nemusia svoje rozhodnutia odôvodňovať. Ak majú súdy pri rovnakom právnom stave rozhodovať rôzne, bez odôvodnenie, len tak ako sa im práve zachce, jedná sa o arbitrárnosť.

Proti rozhodnutiu Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 24. 08. 2005, sp. zn. 5 C 67/2003, som podal v zákonnej lehote prostredníctvom svojho právneho zástupcu dovolanie a navrhol som v zmysle § 243 b) ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť spolu s rozhodnutím súdu prvého stupňa a vec vrátiť mu na ďalšie konanie.

Prípustnosť dovolania bola daná rozhodnutím Krajského súdu v Trenčíne z 24. 08. 2005, keď vo vlastnom výroku rozsudku pripustil dovolanie podľa § 238 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

Najvyšší súd dovolanie odmietol z dôvodu, že nešlo o vadu, ktorá je obsiahnutá v § 237 O. s. p. (...)»

Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Základné práva J. R. vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a na súdnu a inú právnu ochranu čl. 46 ods. 1, Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivo súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, vlastníť majetok podľa čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Krajskom súde v Trenčíne sp. zn. 5 C 67/2003 rozhodnutím z 24. augusta 2005 porušené boli.

2. Zrušuje sa rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5 C 67/2003 z 24. augusta 2005 a vec sa mu vracia, aby v nej znovu konal a rozhodol.

3. Krajský súd v Trenčíne je povinný uhradiť sťažovateľovi sumu 40.000,- Sk ako i trovy právneho zastúpenia advokátovi JUDr. I. G. vo výške 5.788,- Sk na účet právneho zástupcu do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv a slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 a základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 252/03-68 z 24. augusta 2005.

Podľa zistenia ústavného súdu napadnuté rozhodnutie krajského súdu nadobudlo právoplatnosť 14. novembra 2005. Predmetná ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená 11. júla 2006.

Podľa ustanovenia § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia sťažnosti na konanie pred ústavným súdom je podanie sťažnosti v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť (pozri napr. I. ÚS 120/02, I. ÚS 124/04). Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03).

Lehota na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy začína plynúť dňom, keď nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie o poslednom účinnom opravnom prostriedku, ktorý zákon na ochranu práva poskytuje, t. j. v danom prípade vo vzťahu ku krajskému súdu 14. novembra 2005. Predmetná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená 11. júla 2006, teda dávno po uplynutí dvojmesačnej lehoty ustanovenej zákonom pre tento druh konania pred ústavným súdom.

Dovolanie sťažovateľa bolo v predmetnej veci odmietnuté ako neprípustné. Keďže sťažovateľ rozhodnutie najvyššieho súdu o odmietnutí svojho dovolania touto ústavnou sťažnosťou nenapadol, neoznačil najvyšší súd za porušovateľa svojich označených základných práv a neuviedol žiadne dôvody na vyslovenie porušenia svojich základných práv a slobôd rozhodnutím najvyššieho súdu (pozri najmä sťažnostný návrh, teda petit tejto sťažnosti), ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že rozhodnutie najvyššieho súdu

o dovolaní s'ážovateľa (ktoré bolo s'ážovateľovi doručené 11. apríla 2006) v danej veci nemohlo založiť plynutie predmetnej lehoty, pretože podanie neprípustného dovolania nemožno z hľadiska čl. 127 ods. 1 ústavy považovať za účinný prostriedok nápravy. Toto rozhodnutie najvyššieho súdu nemožno preto považovať za kvalifikovanú právnu skutočnosť, od ktorej začína plynúť lehota na podanie ústavnej s'ážnosti podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

V prípadoch, keď je dovolanie neprípustné, nie je možné dovolanie považovať za procesný prostriedok, ktorý zákon na ochranu základných práv a slobôd poskytuje. V takých prípadoch lehota na podanie ústavnej s'ážnosti plynie odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu. Uznesenie najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania z dôvodu jeho neprípustnosti treba považovať za rozhodnutie deklaratórnej povahy, ktoré autoritatívne konštatuje neexistenciu práva, v danom prípade práva podať dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu (I. ÚS 31/05).

Vzhľadom na to, že s'ážnosťou napadnuté rozhodnutie krajského súdu bolo právoplatne skončené ešte pred tým, ako sa s'ážovateľ obrátil neprípustným dovolaním na najvyšší súd, predmetná s'ážnosť bola podaná v čase, keď už uplynula lehota ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd sa preto nemohol zaoberať opodstatnenosťou v s'ážnosti uvedených námietok voči týmto postupom všeobecných súdov. Neprípustné dovolanie nemožno totiž z hľadiska čl. 127 ods. 1 ústavy považovať za účinný a dostupný právny prostriedok nápravy, ktorý je predpokladom (podmienkou) podania s'ážnosti ústavnému súdu podľa tohto článku ústavy, a na jeho podanie nie je preto z hľadiska plynutia uvedenej lehoty na podanie s'ážnosti ústavnému súdu možné prihliadať (mutatis mutandis I. ÚS 49/02, I. ÚS 134/03, I. ÚS 209/03).

Z tohto dôvodu bolo potrebné ústavnú s'ážnosť s'ážovateľa odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ako návrh podaný oneskorene.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. augusta 2006